

بررسی تاثیر آنتی بیوتیک پروفیلاکتیک قبل از اعمال جراحی قلب و عروق

شهره دابشلیم¹، بهاره دهقانی²

1- مدیر پرستاری، مرکز تحقیقات قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

2- کارشناس ارشد پرستاری، مرکز تحقیقات قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

چکیده:

زمینه و هدف: یکی از عوامل موثر در کاهش بروز زخم جراحی، استفاده از آنتی بیوتیک پروفیلاکسی قبل از اعمال جراحی می باشد، ولی استفاده غیر صحیح از آنتی بیوتیک ها به عنوان پروفیلاکسی قبل از عمل به صورت یک مشکل عمده در آمده است که باعث ایجاد واکنش های دارویی، گسترش عفونت های مقاوم باکتریایی و تحمیل هزینه های غیر ضروری بر بیمارستان می شود. هدف از این مطالعه، بررسی نحوه تجویز پروفیلاکسی در بخش های جراحی قلب بیمارستان امام علی (ع) شهر کرمانشاه و مقایسه آن با دستورالعمل های بین المللی و استانداردها بود.

مواد و روش ها: در این مطالعه مقطعی آینده نگر و توصیفی، 185 بیمار بستری در 2 بخش جراحی قلب بیمارستان امام علی (ع) شهر کرمانشاه طی شش ماه به صورت ناپیوسته مورد بررسی قرار گرفتند. اطلاعات دموگرافیک و نحوه تجویز آنتی بیوتیک پروفیلاکسی شامل لزوم تجویز آنتی بیوتیک، نوع، دوز و فواصل مصرف، راه مصرف، زمان شروع و طول مدت مصرف آنتی بیوتیک بر اساس پرونده بیمار، کاردکس دارویی، پرسش از پزشک یا پرستار در پرسشنامه مربوطه کدگذاری و ثبت گردید و نحوه تجویز آنتی بیوتیک پروفیلاکسی قبل از اعمال جراحی قلب و عروق با دستورالعمل های موجود در دنیا مقایسه گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS 23 انجام شد. برای اهداف توصیفی از جداول و شاخص های مرکزی و پراکندگی استفاده شده و اطلاعات عددی به صورت درصد و فراوانی ارائه گردید.

یافته ها : از مجموع 185 عمل انجام شده، متغیر اندیکاسیون یا لزوم تجویز یا عدم تجویز آنتی بیوتیک پروفیلاکسی در 92/9% موارد مطابق با دستورالعمل های موجود بود. در بین 172 بیمار دارای اندیکاسیون که آنتی بیوتیک دریافت کردند، زمان شروع آنتی بیوتیک در 158 بیمار (85%) صحیح بود و بر اساس نوع آنتی بیوتیک در 164 مورد (95/1%) نوع آنتی بیوتیک تجویز شده مناسب بود. در 112 نفر (65/1%) از بیماران، دوز و در 116 نفر (67/4%) از کل بیماران که پروفیلاکسی مطابق دستورالعمل دریافت کرده بودند، فواصل آنتی بیوتیک پروفیلاکسی تجویز شده، صحیح بود و در 98 بیمار (57/9%)، طول مدت تجویز آنتی بیوتیک پروفیلاکسی مناسب بود. در رابطه با نحوه مصرف آنتی بیوتیک پروفیلاکسی به جز یک مورد، در تمام بیماران آنتی بیوتیک به صورت داخل وریدی تجویز شده بود. در مجموع از تمام بیمارانی که اندیکاسیون داشتند و آنتی بیوتیک پروفیلاکسی دریافت کردند، 159 بیمار (92/4%)، در تمامی موارد (اندیکاسیون یا لزوم تجویز آنتی بیوتیک، زمان شروع، نوع آنتی بیوتیک انتخابی، دوز، فواصل و طول مدت مصرف) مطابق دستورالعمل ها، به صورت پروفیلاکتیک دریافت کرده بودند.

نتیجه گیری : با در نظر گرفتن تمام شرایط تجویز صحیح آنتی بیوتیک شامل اندیکاسیون، زمان شروع، انتخاب نوع آنتی بیوتیک، دوز، فواصل و طول مدت تجویز، نحوه تجویز آنتی بیوتیک پروفیلاکسی تطابق ناچیزی با دستورالعمل ها داشته و بیشترین ناهمخوانی مربوط به طول مدت مصرف آنتی بیوتیک پروفیلاکسی بوده است، ولی چنانچه متغیر طول مدت تجویز آنتی بیوتیک در نظر گرفته نشود، در بیش از نیمی از بیماران، نحوه تجویز آنتی بیوتیک پروفیلاکسی مناسب و مطابق دستورالعمل ها بوده است. تهیه دستورالعمل، آموزش دستیاران و برقراری یک سیستم نظارت بر نحوه تجویز آنتی بیوتیک قبل از اعمال جراحی قلب و عروق ضرورت دارد تا بر اساس آن تجویز آنتی بیوتیک پروفیلاکسی به شکل مؤثر صورت گیرد.

واژه های کلیدی : آنتی بیوتیک، پروفیلاکتیک، عمل جراحی قلب و عروق.